

SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

dora, n'escririà una de plana, una sola però l'escririën tots dos, mirantse fit a fit, besantse, emmetznantse, pervers tintse. Y, guiat per la sirena, en va escriure una d'impecable, esplèndida i serena, però li va costar deu anys d'vida.

Després de la reacció va venir altre cop l'ensomniament, i trair a sobre l'illit, com sempre, va girar un full en el llibre dels seus somnis, i va continuar la lectura: «Ja no t'he de deixar, morfina: ja soc ben teu; ja m'he ben teu; ja encara que volgués, no podria. Ja sé que m'he de matar, que m'auràs tant de mica en mica; però, i els consols que m'he donats, que m'he pagat morfina tant cops, mil cops en els teus braços, si mil cops volgués matar-me? Me faràs patir molt, ja ho sé, però morirà besant, adorant, idolatrant. I com més mal me vagis fent, menys me podrà passar de tu; com més aprop de la mort me portis, més et voldré a vora meu; com més me dexis sense vida, més vida vindrà a demanarte, que tu la tindràs la meua, i te la quedaràs quan tu vulguis», deia la ploma que llegia. Y aquell cop va tancar el llibre, sense lliure, entregat, venut, no volent ja fer cap més esforç per lliurar-se de l'encantadora viciosa, no més demanant una cosa: que l'ajudés a acabar l'obra.

D'una picada va passar a dues; de dues, a tres, a quatre, a no comptar, a dèxara picar quan volia. Com havia sospitat, com més verí, més consoli, i per més consoli, més verí. Com més anava estrangulant, més volia ser estrangulat; com més bevia, més set; era la mort que l'anava acabant sentint viure.

Va arribar un moment en que ella estava cansada d'ell; que ja era seu; que els besos que li donava eren fets; i que ell volia més metzines, i que ella ja apartava les llavis. L'obra no més estava a mitjà fer i la mort a mitjà matar. Magre y de color de terra cuita, ab els ulls vidriosos y fonsos, no esperava més que l'instat de posseir-la per tornar-se a esperar un altre moment; i sempre un altre, sense repòs i sense fer, ab l'ansia eterna de no calmar mai els seus desitjos. Ja tenia l'os somort, y no més li vibrava l'esperit, apagant-se y encenent-se ab enguines mai satisfetes. De la plana que escrivia cada dia, va passar a no més escriure una estrofa, y de l'estrofa a la línia. Ja la terrible companya no més el guiava un moment, un moment d'acariar-li els cabells y els polsos, y de fugir quant més la volia.

Va arribar a sentir-se boig, a tenir la claretat de veures anar enfonsant, de veure la raó que l'heixava y no tenir esma de cridar-la, y perdent la força de la força, va arribar a deixar-se portar dels metjes y dels amics a l'esforç suprem per salvar-se; deixarse tancar en la seva cambra, sol, sense ella, sense que li dexessin entrar encara que s'ho morís cridant.

Lo que li va passar un cop tancat, s'hauria d'escriure ab fel ugre y no ab tinta. Tots els torments de l'Edat Mitjana, tots els maials que l'infern envia per fer-ho, tot el que esperen; tots els neguits d'una agonia que, sent agonia, no acaba, serien febles per explicar-ho. Li va semblar que li tiraven al mitjà del mar y que no sabia nadar; que havia de baxar a un fons d'una torra immensa y rellososa anant sostenut ab les ungles; que l'havien penjat a sobre d'un gran avenc, sostenint la corda ab la boca si no volia estimar-se. Primer la suor; de la suor a la febre: una febre freda que feia córrer el pols gelatí; de la febre a la set: una set que li feia somniar estanyes d'aygua podrida per beure; després, el fetge infantile y rebot com si volgués fugir del cos; després, la cremor en un punt del front; y, per últim, el tremolar, un tremolar dels cabells, dels ulls, dels dits, de les dents; un tremolar de nit y dia; un tremolar que ell sabia que li havia de durar mesos sense parar, y a totes hores, y sempre! «Vina», cridava a la morfina. «Vina a matar-me!»; «Si has estat cruel, sigues compassiva!»; «Matem!»; «Tho prego!»; «Tho demano!»; «Obriu-me, per Déu, que no vull curar!»; «Obriu-me!»; «Obriu-me!». Y adonant com un condemnat, volia rebotes per les parets, y queia, y demanava socors y no l'volien escoltar, y cridava, y les parets eren com sordes; y arrancava l'paper ab les ungles, y les ungles se li doblaven; y voltava com un lleó... sabent, Déu del cel, que ab una fíbula, ab una sola fíbula de la verge maledicta, trobaria'l consoli y la calma; y ni la podia tenir, llamp de l'infern, ni matar-se.

Un moment, com si li caigués un raig d'esperansa, replegant totes les forces, va alçar-se, va córrer a la llibreria, va treure un llibre, el va obrir y tremolant com l'argent viu, allí, en un recó, hi va trobar un paquet de morfina. Mai el sol, calent sobre d'unes ruïnes, ha portat tanta llum d'or com la que li va caure a la cara; mai el cel ha tingut tanta claredat. Tota la va pendre, fins a la darrera engruna, fins a la darrera polsina; y quan va tornar a la força, ab tota l'energia d'un llamp y tota l'energia d'un boig, d'un cop de desesperat va tirar la porta a terra y va fugir d'aquell presili.

Va fugir, però va haver de tornar-hi aviat, va haver de tornar-hi... pera morir.

Ple de tumors, ple de llagues, y ja no trobant en el seu cos per on infiltrar-se la mort, per les mateixes llagues, li entrava.

Ja dormia, morint-se de dormir; ja no tenia voluntat no més que pera no tenir-ne; y mentre ell s'anava acabant a poc a poc, a poc a poc, l'obra, la seva obra, servia allí sobre la taula pera embolicar morfina.

SANTIAGO RUSINOL

Les PASTILLES MORELLÓ son les millors
Les PASTILLES MORELLÓ son les millors
Les PASTILLES MORELLÓ son les millors

TEMOR FUNDAT

Per raó de trobarnos ben aprop de la revisió aranzelaria y de la confecció de tractats de comerç, no pocs fabricants, industrials y agricultors de Catalunya se senten inquietos y enguinosos. Temen que la gent de Madrid, apta pera les minucies de la política personalista, inepta pera les concepcions modernes y pera els grans y delicats treballs de la vida internacional, no sapiga concebir uns aranzels y uns tractats aon la riquesa catalana estigui estimulada y protegida.

Aquet temor respònd justament a l'especial manera com se fan a Espanya les coses més complexes y més altes que les referents al funcionament de la maquinaria política. Entre els polítics que usdefruitien el Poder, son ben comptades les persones ab coneixements estadístics y econòmics suficients pera satisfer d'una manera relativa les aspiracions de l'agricultura y de l'industria en quant han de viure la vida de l'intercanvi y el comerç ab els demés pobles. Y entre aquells polítics no n'hi ha un sol ab aptituds adequades pera satisfer amplemment les esmentades aspiracions dels nostres productors.

Aquesta deficiència podria en lo possible dominar-se si Catalunya tingués un pensament econòmic y l'acció social y política apropiada pera realitzar. Si els nostres productors cerquesquin a tot hora les resultants de la seva conveniència; si s'adonessin les mans diutres d'una organització ben ferma y ben ample; si recullissin y sumessin les forces considerables del saber, y l'independència, l'acció y el treball, fàcilment lograrian conquistar el país y arribar al estat decidits y triomfants, suggerint-li les idees y la direcció de que ell no es posseïdor, donant-li feta la feina pera la qual no té aptituds ni energies.

Es precis que els industrials, els agricultors, els fabricants y els comerciants del nostre país se fassin el degut càrrec de que son ells el motor de la seva pròpia riquesa. Quan l'Estat no sab fer les coses necessaries, deuen fer-les per si mateixos els ciutadans a qui directament interessan. Quan els organismes polítics no realisen el seu treball pecuniar, aquest treball ha de realitzar-lo la societat pels medis de que s'pugui valdre.

Axi convé que ls nostres elements econòmics procurin per si mateixos fer efectives les necessitats de la seva existència. Convé que s'capacitin pera les lluites econòmiques internacionals, que s'coalignin y s'indiquin en profit de la seva força, que evolucionin y treballin d'acort ab els pobles mellor servits pels homes d'Estat. Convé que s'decidixin a aprofitar l'acció política, intervenint en l'exercici del Poder y portant la seva influència y el seu esperit pràctic als organismes polítics.

La nostra producció no està lliure de perills y enguines si no entaula socialment una acció pròpia. Si s'procurés anar desenrotllant les seves aptituds, podria, sense dificultats apoderarse dels seus destins, tenir el Poder de fet, traduir en realitats vives els seus anels y desitjos. Y axí els aranzels y tractats mercantils, per natural evolució, de ventajosa en ventajosa, acabarien per ser producte del pensament català, obra mestra del esperit de Catalunya, realitat precursora d'un règim de completa autonomia.

A tots els catalans s'ens imposa més cada dia l'acció política, l'esforç col·lectiu. Si no ens hi decidim, ni logrem la llibertat, ni salvarem la riquesa adquirida, ni podrem sortejat els esculls de la nostra civilització.

PERE CREUS

Agitacions infecondes

Els pobles com els individus, per un racional egoisme, estimen la vida ordenada de la normalitat. Y es que la febre de les agitaciones populars, quan una onada de vida ardenta no les empeny, es com la febre del home en malaltia, que si elimina tòxics de la sang, sempre debilita y agota.

Considerant-ho així, una agitació política demana abans que tot una finalitat enlairada y generosa. No s'hi pot jugar a agitaciones, ni s'pot remoure la massa pera un propòsit migrat y estèril. Quan axò s'intenta tota l'agitació s'enfouza en el ridícul y tot el resultat que s'obté es com una tempestat en un vas d'aigua.

No hi ha dubte que en certs cassos les eleccions poden ser agitaciones convenients y justes. Quan pel seu caràcter de generalització trasllacen tota la societat política; quan se convetxen en un referendun sobre un ideal concret; quan pot ab la victòria capgirar-se un sistema; o simplement quan ab la suma dels vots dels pobles pot afirmar-se la vitalitat d'una patria, allavors les eleccions y l'assembla que d'uns son profitosos, perquè hi ha un ideal gros que compensa ls sacrificis, hi ha una causa honrada que aplega tots els escrutinis fa dels vots donats a uns ciutadans, la consagració d'una idea o d'un poble.

Mes ara no estem en semblant cas. Se votaran a tota la província de Barcelona

tres o quatre catalanistes y tres o quatre que se'n diran, però ni del triomf sen afirmaria res substantiu, ni de la derrota sen deduiria altra cosa que la incapacitat patridica del conservadurisme regionalista.

Avui la Lliga intenta fer una agitació a Barcelona, pera treure un sol diputat de província, que, si molt convé, no tindrà ni oposició del Govern ni dels republicans.

Y pera aconseguir axò s'han de fer meetings en protesta de les injustícies dels governs contra Catalunya, com si aquestes injustícies, sent de tots els dies, no més ens preocupessin quan s'han d'aplegar cent vots més pera afegir a una acta.

Les eleccions provincials podien ser una bella ocasió de propaganda catalanista, si s'axequessin els ulls de les misèries de la terra. Podien ser un plebiscit a favor de la Diputació única, fórmula polític-administrativa de la solidaritat catalana. Podien ser una ocasió providencial d'agermanament de tots els autònoms. Y en lloc d'axò, a Barcelona no s'va més que a accentuar una política dinàstica y regressiva, y a axampar separacions; y tots els treballs, tot lo que s'pregona sarcàsticament com obra patridica, no és més que l'esforç desesperat y renunciós de la dreta regionalista, pera reformar la seva dictadura y l'seu predomini.

Tenim nosaltres de cooperar en aquesta obra? Tenim de callar davant dels errors dels qui malmenen y comprometen ab una campanya de casinet, parcial y estreta, el Catalanisme?

Realment entenem que ni una cosa ni l'altra; ans al contrari, en lloc de dexarnos dur per la pendent fatal, creiem que hem d'aturarnos, en comptes d'un cobart silenci, hem de parlar ab patridica franquesa.

Axò no pot ser mai fer obra negativa; axò es fer afirmacions ben positives pel demà. Es dir que l'fracs que pot tenir la Lliga es solament el fracs dels seus homes, mes no l'fracs del Catalanisme, que s'massa ample, pera tancar-se dintre un camp acotat, y de masses ales y massa volada, pera cabre en l'engoniment d'un grupet o una parroquia.

La nostra actitud d'avui es, per tant, igual a la que tinguerem d'adoptar enfront de la vinguda del Rei. Kus ve a sobre un altre Carnaval, y hem de veure passar ab tristesa la mascarada de la política, sentint entre dirang de cascabels els visques a l'autonomia, y aguantant per dignitat y per convicció d'amor a Catalunya, d'homes y de llocs, una distancia honesta.

LLIBRES NOUS

De la parceria y l'judici de desahuel, per EMILIO SAGUER y OLIVER.

Considero el Dret català com un organisme complet, substantiu y viu; causa y efecte, tot alhora, de la personalitat catalana, y penso que llurs elements essencials se nutren y renouen constantment com els dels organismes físics.

Es, per mi, l'nostre Dret reflex fidel de la consciència jurídica del nostre poble, quina senyoria, no igualada en cap altre, se manifesta ingenua y potent per medi de la costum, font la més pura, la més fecunda y característica de tot el Dret de Catalunya.

Per axò, sempre que s'tracta de precisar la naturalesa d'algun institució, de determinar llurs condicions o de regular son funcionalisme, ho faig partint d'aquell concepte d'unitat organica, relacionant la institució analitzada ab les demés del nostre Dret y tenint molt en compte la necessitat social que ha de satisfer y la manera com ho ha de fer, atenent al criteri ètic o econòmic de la nostra societat, segons sigui un o altre l'element que en la institució predomina.

Donat aquest meu mètode, confesso que no m'heu diuen res discussions com la que sostingué a l'Academia de Legislación y Jurisprudencia de Barcelona, a propòsit de si l'judici de desahuel es o no aplicable al contracte de parceria.

Al meu modo de veure, me fan pena grossa discussions aont se vol classificar la naturalesa d'aquest contracte (un dels més típics y fecons de la pàgesia catalana), sens analitzar llurs elements, ni mirar sinó de passada llur vitalitat econòmica y social, desententant-se casi per complet del concepte consuetudinari de la institució y del acte que li dona vida, emplantant tant sols com a elements de judici textos morts de llibres arreatos, regles de vida per la societat romana, y principalment nocions jurídiques de quatre manuals o cursos elementals de Dret romà, y fins conceptes de qualsevol autor castellà.

Per estudiar les nostres institucions consuetudinaries, y repetit que la parceria es una de les més importants, es precis tancar ben bé les portes de les llibreries, dexant que l'corc del temps rosegui els vells volums, y obrir de bat a bat portes y balcons perquè entri la llum, y sortir a ple aire a conèixer la vida del nostre poble, a saturar-se del ambient que aquest respira, a esbrinar lo que ell necessita, donat son modo d'ésser y a fer-se ab lo que li es propi y adequat per la funció de que s'tracti. Y sols tenint tot axò se podrà tenir la desitjada llei de biologia jurídica.

Veusquí perquè he llegit ab el goig que produïu tot lo escrit ab energic estil y criteri recte, erudit y convenit, les 38 planes primeres del llibre que l'valent catalanista senyor Saguer ha escrit, combatent el concepte que de la parceria tenen els que, avessats a veure les coses del Dret sols en els plets, judicant les coses jurídiques del nostre poble, per lo que diuen els llibres que remenen per fer d'avocats.

Prò l'alegat del senyor Saguer, fins aquí sols me produï grat. En cambi,

vaig tenir viva satisfacció quan d'aquella plana endavant vaig veure al autor invocar la consciència jurídica del nostre poble, recullir llurs actes, acceptar el concepte que té de la parceria y deduir d'ell la improcedència de la sentència del Tribunal Suprem, que tracta de destruir un dels més fermes puntals de la pàgesia catalana.

No en va el senyor Saguer es un il·lustrat notari que si troba element científic en els llibres, sap que en els pobles d'institucions llures, com el nostre, el Dret positiu s'ha de cercar, ans de tot, en el mateix poble.

Llàstima que l'senyor Saguer s'hagi desentès dels aspectes econòmic y social del problema, perquè penso que n'els precisament es aont si troba la verdadera solució, imposada ab la força de s'imposa tot lo que la societat necessita per sa existència o per assolir llurs fins!

F. PUIG-SAMPER

Encells de fang, aplec de contes d'En SANTIAGO RUSINOL. Un volum de més de 300 planes. editat per «L'Avenç». 3 pessetes; edició especial en paper de fil, 8 pessetes.

La mostra del llibre que, degut a la galanteria de l'autor, podem donar en la secció de literatura, gaire be us dispensaria de fer crítica. Quina mellor crítica que la que l'lector fassi ell mateix al fruit la creació de l'artista?

Però El Morfina es un cas d'exceptió en l'últim llibre de En Rusinol, y els qui's pensessin tenir una impressió de la seva tònica dominant per la lectura d'aquest conte, s'enganyarien de mitjà a mitjà.

En Encells de fang, com en molts altres llibres del seu autor, hi domina l'humorisme satíric, brillant de color, que es la característica de En Rusinol. Potser fins y tot aquesta nota satírica s'hi troba més accentuada que en obres anteriors.

Encells de fang es una galeria de fracassats, de gent que ha errat el camí de la seva vida, y que l'autor ens presenta descarnadament ab totes les seves ridiqueses, subratllades ab l'ironia burleta, despiadada, de qui riu pera no indignar-se.

Totes les qualitats que han donat nom a En Rusinol (y també tots els seus defectes, com per exemple certa tendència a servir-se massa sovint de jocs de paraules sense valor ideològic), se troben en Encells de fang marcades ab el caràcter especial de la forta personalitat artística de l'autor.

L'obra ha sigut esplèndidament editada en la tipografia de «L'Avenç», y fa honor a les arts gràfiques catalanes.

Vora la estanya, poesies de J. SOLER y ESCOFET.

Aquest llibre ha estat de desgracia. La primera vegada que son autor l'envia, va perdre's abans d'arribar a la redacció; després va enauturar-se entre altre paperam de la taula y aquesta es la raó de que fins avui no n'haig parlat. Dispensi l'autor la tardansa.

En Vora la estanya es indubtable que hi ha un poeta, un poeta no acabat de fer encara, que sent la poesia més que no la expressa, però que, si treballa ab fe, pot arribar a adquirir una personalitat, avui no ben definida, quan se desprengui de les marçades influències d'altres poetes que avui encara l'ofeguen que son com les crossebs ab que sosté la seva anima, no pron forta encara pera fer camí pel seu compte.

El llibre va capsat ab una carta den Joan Maragall a l'autor y una de resposta d'aquest. Y es lo més notable que, defensat cada un idies contradictories, abdos tenen raó: En Maragall desde el punt de vista de lo absolut, de les coses ideals; en Soler y Escofet mirant lo mateix, baix el prisma de la relativitat de les obres humanes.

En Rupi, novel·la de JOAN ROSSELLÓ. Volum 34 de la Biblioteca popular de «L'Avenç».

En Joan Rosselló, qui s'ha posat molt de tart a conèixer al camp de les lletres, car no la gaïre temps que debutà ab son *Manyoc de fruita mallorquina*, avui ens ofereix ja una novel·la, més ben dit, una narració entretexida de belles visions de la gent y la natura de sa illa d'arada. Perquè En Rupi no es una novel·la en la vera acceptació de la paraula. Pera axò li manca intensitat y sobre tot harmonia de conjunt, aquella orientació de tots els diferents elements y episodis de l'obra vers un fi determinat.

En el llibre d'en Joan Rosselló hi ha molta cosa baldera, que no es essencial, com per exemple ls capítols IV, V, y VI, que podrien desaparèixer, gaire be en la seva totalitat, sense que ni els caràcters dels personatges, ni l'acció en la qual intervenen, en patissin gran cosa. Axò no vol dir que dintre d'aquests mateixos capítols no hi hagin coses remarcables, tant de descripció de costums, com de naturalesa; però tenen l'encuentra de no contribuir pera res a l'harmonia total, ans bé la destorben ab la llur episodica intromissió.

Y aquí cal fer una advertència. Al revés de molts crítics, no som enemics dels episodis en la novel·la, ans al contrari ls creyem d'absoluta necessitat, pera desenrotllar els caràcters baix tots els seus aspectes, creant homes de caru y ossos y no figures encarquerades de cartó, que s'moguin convencionalment a gust del novel·lista, pera donar lloc a les mil sorpreses y cops d'efecte d'una acció melodramàtica, que es lo que agrada més als botiguers romàntiques y als incipients poetes de versos a la llana.

Tornant al llibre den Rosselló, lo més d'alabar son els personatges, sobre tot la dida y el didot: sembla com si l'autor sentís més els homes que la naturalesa, o al menos la seva trassa es més gran al descriure aquells indirectament per llurs actes y paraules, que al fer descripció del paisatge en que s'mouen. Aquest no arriba mai a tenir plasticitat; sempre queda com entre boires, darrera un vel que li dona una entonació grisa en la qual s'esfumen tots els relleus. An axò hi ajuda la manera quelcom enumerativa certes vegades y la manca d'aquells adjectius que esclaten triomfants de justesa y son com les notes lluminoses en una pintura.

De totes maneres en En Rupi hi han capítols com els de l'Adopció y el l'autor titula *Via-crucis*, tant justos d'emoció, tant sobris y ensopegats, que fan esperar abafany den Joan Rosselló una nova novel·la, en la qual treguin brillant florida totes les seves dots d'escriptor, que ja en aquesta esclaten ca y enllà com una bona prometença.

Una cosa hi ha que alabar incondicionalment en aquest llibre y es el lleugnatge. En Joan Rosselló l'ha entonant tant sabament de modismes mallorquins, que hi se n'hi troben masses pera que fassin difícil la lectura, ni l'estil dexa de tenir el color necessari perquè n'hi manquin.

JOAN D'AVINYÓ.

ROMPIMENT FELIS

Segons afirmacions que hem escoltat de llavis ben autoritzats, es un fet definitiu el rompiment de «La Lliga Regionalista» y «El Comité de defensa social».

Ho celebrém de tot cor.

Y us en alegrém perquè sempre hem considerat funest, pel Regionalisme, el lligam establert entre adbes entitats. Salvant la respectabilitat de les persones que constitueixen l'esmentat Comité, es un fet innegable que llurs tendències regressives y exclusivistes, son completament antitètiques ab l'esperit progressiu y ample que forosament té de tenir el Nacionalisme català.

Per ells, lo essencial, quasi be lo únic, es emmoltir la vida entera de la societat dins dels mollos elaborats pels que tot ho subordinen a la preeminència eclesiàstica.

El Nacionalisme català, traïcionaria l'esperit liberal del nostre poble y tancaria ls ulls a les realitats de la civilització moderna, si acceptés aquest criteri.

El respecte a totes les creencies, la tolerancia per totes les idees ha de tenir-se com a coses fonamentals y com a principis essencials per la regeneració de la nostra terra, perturbada pel esperit intolerant y despòtic de la civilització castellana.

Y aquest respecte, y aquesta tolerancia no hi ha que demanar a ls drets del Comité de defensa social, que per criteri son absorbents y dominadors.

La historia de llurs relacions ab el Regionalisme ho prova be prou.

Quan les primeres eleccions, trobant-se desorganitzats y abandonats de la gent de Madrid, s'acostaren al Regionalisme: el consideraven com un moviment gran, y varen pensar en fersel sen. Però com aleshores careixien de força, es presentaren humils y s'varen conformar ab la seguretat de que ls nostres diputats no atacarien la religió.

Després ja tingueren certa personalitat (y l'reconexença fon ni dels desaccerts de la Lliga), y passaren a la categoria de coaligats y volgueren candidats propis, atrevint-se fins a batejar la nostra candidatura de *catòlic-regionalista*.

Y poc després d'aliats volgueren ésser senyors y senyors absorbents y exclusivistes.

Se tenia de fer una candidatura pera diputats a Corts, y l'opinió unànime del Regionalisme la tenia feta per aclamar ab cinc noms per tots consagrats com els únics y indiscutibles.

Doncs la gent del Comité, després de conxorres fracassades ab la gent de Madrid, posà el veto a dos dels nostres candidats, dels més aptes, dels més populars, però que tenien un defecte: eren liberals!

La pertorbació que ab axò dugueren al Regionalisme fou tan gran, que casi bé va esclatar aleshores la divisió que vingué més tart. Però la energia d'uns y el patriotisme de molts va dominar la conspiració ultramontana.

Ja era tart. La lleu estava escampada, y les forces que seguien a la Lliga, dividides y receloses unes d'altres.

La pujada den Maura, la qüestió del P. Nozaleda y tot el trist procés de la vinguda del Rei acabaren d'agrar el problema y d'ensuperbir an els del Comité.

Aquestos ja no necessitaren del Regionalisme, ja manaven a Espanya, ja tenien un Govern seu. No hi feia res que aquest Govern no dongués a Catalunya res de lo que aquesta necessita ni reparés cap de les injurries que li té fetes.

Axò an ells tan els hi fa. En Maura ls hi satisfia tots els seus desitjos, doncs l'visa En Maura, y l'Regionalisme, de recó.

Axi continuà fins al punt de que l'Sr. Pons, president del Comité, renegà del nom de regionalista y s'presentà davant del districte *canero* de Castellón, com a catòlic independent.

Desde llavors, el Comité no té aturador. Es considera triomfant; creu que s'ha guanyat la guerra; que s'ha guanyat la guerra política de més pès a Catalunya y de la Lliga tant sellidona.

Per axò han romput.

Prò, quin mal ha fet el Comité en el Regionalisme!

Per ell, la Lliga es clerical an els ulls del poble, y per l'influència regressiva d'ell estem els regionalistes dividits.

Felicitemos, doncs, del rompiment y no olvidi la Lliga la lliçó rebuda, perquè les concessions y ls sacrificis son inútils pels que an el ideal de patria n'hi avantposen un altre.

Perills del esperit de partit⁽¹⁾

(Fragment)

Se dirà, tal volta, que descriu lo que les institucions lliures deuen fer pera el caràcter del individu, mes no llur efecte actual; l'objectiu, jo n'convinc, no es sinó massa fundada. Les nostres institucions no ns milloren pas com elles podrien y deuen ferho; la causa principal d'aquest falliment es evident; cal acusar l'esperit de partit.

Aquesta influencia es tan fatal, que m'ento obligat de prevenir a tothom que desitji el seu propi millorament, que s'tingui en guardia contra ella. Jo no us dic pas que l'esperit de partit perdi el país; ell us fa una guerra més terrible. La veritat, la justícia, la franquesa, la lleialtat, el bon judici, el domini de vos mateixos, les dolces afeccions, es axò lo que ell ataca sens treva y lo que s'plau en destruir... Jo no dic pas que en política deuen restar neutres. Els partits que regnen entorn de vosaltres difereixen de caràcter y de principis (molt menys, en tot cas, que no ho afirmen les passions), y, en tant que la consciència ho permet, se deuen sostenir el partit que s'creu millor. En un punt, tan mateix, se semblen tots els partits. Tots atien l'esperit funest que jo condemnno. Associeu els homes per una causa comuna, bona o dolenta; poseu davant d'ells un cos forment empenyat en un interès contrari, y, al moment, una nova passió, totalment distinta del primer sentiment que ls ha reunit, un zel ardent, fogós, consistent, sobre tot, en l'aversion d'aquells que son d'una opinió contraria, se desenrotllan en ells ab una força espantosa. No hi ha pas passió més violenta ni més implacable. Es cosa prou difícil pera un individu que sosté tot sol un interès o una opinió; el reprimir en ell l'orgull, l'encaparrament, l'amor a la victòria, la colera y altres sentiments personals. Però que s'junti a una multitud pera el mateix afer, y llavors, seus poderse contenir, ell dexa entrar en son cor tota la violència, tota la tossuderia, tot l'odi dels seus aliats. El triomf del seu partit li devé mal vegades més car que l'principi, ver o fals, que ha sigut la primera causa de la divisió. No es ja pas per una idea que combaten, sinó pera el poder, pera la victòria; y aquestes lluites, criminals y desesperades, omplen l'istoria de vergonya. Poc importa lo que al fons divideix els homes, que sigui un pan de terra o la presència en un següent; una vegada el combat entaulat, l'encaparrament, la malvolença, el desitj frenètic de victòria; la por de la humiliació y de la derrota faran d'una fútesa una qüestió de vida o mort. L'imperi d'Orient fou succejat fins als seus fonaments per partits que no tenien altre motiu de divisió que els mèrits dels coters del Amfiteatre.

L'esperit de partit es oposat a l'independència moral. L'esperit de partit es totalment contrari a l'independència moral. A mida que un home se'n dexa penetrar, no veu, ni enten, ni jutja sinó ab els sentiments y les idees del seu grupet. Renuncia a la llibertat humana, al dret d'usar el seu propi pensament y d'expressarlo; no es més que el eco dels aplaudiments o de les imprecacions que els caps de colla o els partidaris apassionats se complauen en fer ressonar pel país.

Cal sempre desconfiar dels partits, y, sobre tot, en lo que toca la reputació dels nostres adversaris. Si creieu lo que d'ells vos diuen, son sempre homes sense principis, hipòcrites, devorats per l'egoisme, y creuant per enlairaressa adue sobre les ruïnes del llur país. Quan jo era jove, estava acostumat a entendre pronunciar ab horror, quasi ab execració, els noms d'homes que son avui saluats per llurs antics enemics, com els campions dels grans principis y com dignes dels més alts càrrecs públics. Aquesta lliçó, que he rebuda en ma joventut, y que els anys han fortificat, ja no l'oblidaré mai més.

(Traducció de C. M.)

NOTES POLITIQUES

cions existents i dels diferents ideals del gran estol patriòtic.

Aquesta idea no va triomfar, però ha de triomfar ineludiblement per la força de la seva virtualitat.

No s'prepararà degudament i ab efi-càcia el lliure govern de Catalunya si tots els que defensem la seva autonomia no constituïm una unitat superior a les nostres diferències, l'unitat d'acció i de treballs, però la que ens uneix dintre de la diversitat dels matisos que ens separa.

Volem nosaltres anar depressa a la formació del bloc nacionalista, obeint als requeriments i a les necessitats de l'ànima catalana.

Y seguit volem avui ab més com-veniment i amor que ahir, perquè no veïem altra ruta per arribar ab èxit a les reivindicacions de la nostra patria.

Per això no ens sabem gens de grei, molt al contrari, que els autonomistes republi-cans demanin i defensin la forma de govern que desitgen, i els voldríam ben fèrms com republicans, ben fèrms com autonomistes, afegits al bloc naciona-lista, lluitant per Catalunya ab els demés patriòtics, qualsevulla que siguin les especials idees de la seva consciència.

Les societats econòmiques del nostre país han realitzat un acte seriós i digne aconseguint ferma protesta contra l'organi-sació i l'funcionament de l'Institut de Reformes socials.

Volen acaparar tot els polítics de Madrid, que s'creuen senyors d'Espanya; per això convé que la veu del poble català se fassi sentir constant i vigorosa en defensa dels seus drets.

Ja es hora de no tenir fe ni confiança ni en el règim vigent, ni en els seus homes, ni en les seves idees; es hora de pensar en nosaltres mateixos, de refiar-nos únicament del nostre pensament i la nostra voluntat, de fer efectiva una política i una obra catalanes.

Si les societats econòmiques i les agrupacions autonomistes arribessin a un ample i fecund acord en bé de Cata-lunya, no fora gens difícil suggerir i im-posar als polítics madrilenys la necessi-tat d'apremiar, ineludible de concedir i regonexar al nostre poble les reformes que demana, els drets que reivindica i la llibertat que li manca per donar-se una civilització adequada als seus des-ijos.

Aqueix acord desenrotllaria les apti-tuts col·lectives que ens falten i ens pro-porcionaria un instrument de lluita for-midable; per ell seríem forts i aviat po-dríem portar a la realitat social l'ideal, avui fugitiu, de la nostra vida.

La Mare Eterna de l'Església no ha petat a Madrid. Han aplaudit a l'autor, l'han celebrat, però sense aquell com-veniment, sense aquell entusiasme que provoquen les obres d'art quan un poble se les assimila.

Y es natural. L'Església es el més ca-tà de tots els nostres dramaturgs; l'es-perit i la forma de les seves obres son ben bé cristianismes de la nostra ma-nera d'ésser, seriosa i reflexiva, més interna que externa, contraposada per-complert a la tradició madrilenya de coets y focs de bengala.

Per bona voluntat que s'hi vulgui posar, ell y nosaltres no ns podem en-tendre.

Les anfibologies, que tant priven en el Regionalisme diuístic-conservador, fan que a vegades no sapiguem aont se va y ab qui s' tracta.

Així es que dies passats llegíem a La Veu de Catalunya:

«Manresa-Berga. — Els regionalistes de aquest districte electoral, d'acort ab els altres elements més importants y repre-sentant l'industria, l'agricultura, el comer-y totes les forces sanes del districte, han resolt pendre part en les vinentes eleccions provincials, votant una candidatura de coalició, formada per distingides y presti-gioses personalitats d'aquelles comarques. La candidatura es la següent: Don Ignasi March y Batlle, regionalista. Don Joan Pelfort y Cirera, tradiciona-lista. Don Joan Guitart y Santasusana, regionalista».

Aquest sol oficiós ens entrava de que la Lliga s'havia coligat ab els car-lins en el districte de Manresa-Berga. Francament, no ns entusiasma la no-ticia. Prou pès mort d'l Regionalisme a sobre, que no li cal més que acostarse a Venecia. I Hermosa Catalunya restau-rarem així!

Però després reberem La Verdad, de Berga, orgue del caciquisme d'En Rosal, partido de Administración, com diuen ells, y llegíem:

«Nuestra candidatura. — Definitivament acordada la candidatura que en nuestro distrito apoyará el partido de Administra-ción, y en el de Manresa los Diputados a Cortes don Leoncio Soler y March y don Alejandro María Pons, creemos de nuestro deber darla a conocer a los lectores del dis-trito, para que con tiempo puedan aquila-trar los méritos y relevantes cualidades de cada uno de ellos, y poniéndoles en parán-gon con las de los otros candidatos que se vayan oponiendo a la nuestra, resolver cual corresponda y aprestarse a trabajar para sacar triunfante la candidatura de los insignes patrióticos».

D. Ignaci March y Batlle (Regionalista). D. Joan Guitart Santasusana (Conser-vador). D. Joan Pelfort y Cirera (Carlista).

Esta es la candidatura acordada definiti-vamente por los Diputados a Cortes seño-res Rosal, Soler y Pons (D. Alejandro); por ello no hay que dudar de su triunfo».

Llegint aquestes línies, la nostra con-fusió augmenta. La Veu ens havia en-terat d'una coïxerxa en la candidatura de la Lliga, la coïxerxa carlina-regio-nalista. Mes, segons La Verdad, n'hi havia dues, una ab els carlins y l'altra ab els caciquis d'En Rosal.

Per això La Verdad, que no ha de dissi-mular res als seus lectors, califica fran-

cament a un dels candidats de con-ser-vador y dextra sols a don Ignasi de Loyola March y Batlle, catòlic-integrista entusiasta y regionalista atenuadíssim, el cal·licatíu de regionalista.

Discorden també els dos periòdics en qui sigui que presenta aquesta can-di-datura. L'un ho atribueix a l'industria, l'agricultura y l'comers, coses molt honroses, que no voten en aquestes con-tubèrnis. L'altre va més al grà, y dextant els clixés de gaceta, diu: *esta es la candidatura acordada definiti-mente por los Diputados a Cortes seño-res Rosal, Soler y Pons (D. Alejandro)*; per ELLO NO HAY QUE DUDAR DE SU TRIUNFO. Quan se publicava la pobra Dinastia d'En Planas, no ho deia més clar!

Ab candidats com aquells, ab una mica menos no valia la pena de posar-shi a fer eleccions «ls. Y ab procedi-ments tals, ab un xic més podrien aprofitarse els vells, que, casi, casi no s'hi diferencièn.

El solt de La Verdad, que havem co-piat, porta una cosa. Llegíem-la:

«En tanto estamos de ello convencidos (vol dir la victoria), que entendemos que a última hora podrá completarse la can-di-datura uniendo a la misma otro nombre, pues es muy posible el triunfo completo de mayoría y minoría».

D'axò a dir que a darrer moment s'hi han prou actes en blanc se simularà un altre diputat, no hi va diferència pel qui sap llegir.

Y no es que ns estranyin les maneres dels rosalistes de Berga. Lo que ns dol es que a tals empreses hi associen el nom dels regionalistes conservadors de Barcelona.

Havíem quedat en que la senyera anava alta, dreta y sola. Y ara, ben mirat, d'alta i dreta ja ho seria, perquè no hi poden les ventades, però de sola... com la Creu en el Calvari.

Menudall

Segons els de La Veu, a Barcelona li han donat, desde Madrid, una botelada que li han fet veure tota la via i-ctea y estrelles adjacents, en ple mitjà.

Y aquesta consisteix en que de setze diputats provincials que tenim dret a ele-gir, ens en estafen quatre, quedantnos reduïts a dotze.

Y com La Veu, per aquesta vegada, té raó, com no tenen tots els demés partits que n' protestin, per això els seus prohoms fentse fèrms en aquesta caria, l'únic triomf del joc que porten entre mans, farán un mínim titolot «de la botelada» del qual Barcelona en sortirà ab la cara neta com una patena.

Tot això està molt bé. Però no sé perquè em sembla que l'aital botelada ja fa molts anys que la portem a la cara y que hauria sigut potser més convenient que n' temps més oportú s'hagués exigit del Go-vern, en plenes Cortes, lo que de dret ens pertoca. Perho ara es allò de per marie-gues.

Y en quant a lo de que tot Barcelona s'està ab la mà a la cara dolguentse del insult, trobo que s'una hiperbole com una casa. Barcelona desde ja un quant temps no s'ent de res; és masella.

Y encara que n'is no fos, potser si s'posava a contar ab els dits trobaria que entre elegir, probablement, setze cap-tre-cents, que als quatre dies se li torna-ràn del tot agres, o no més elegirne dotze, encara s'estaria el tenir-se de ficar dintre el cos uns quants porrons de vi negre.

De tots modos cal confessar que Barce-lona, en el moment actual, no fa altre cosa que dir: ¡ah! me las den todas!

Llegim: «Esta tarde en el expreso ha salido para Barcelona don Francisco Silveira, acompañado del señor Bader, para inaugurar la doble vía de la línea del litoral en la Red Catalana. El señor Silveira permanecerá seis u ocho días en Cataluña. No acompaña a dichos señores el señor Dato, por tener que asistir a algunas vistas en la Audiencia de Madrid estos días».

Bona excusa té l'mallat... De lo que deu tenir por el senyor Dato es de que encara hi trobi per aquí el resso d'aquells xutets que van acompanyar triomfalment el seu viatge per Catalunya ara farà quatre anys.

No temí, home, no temí, perquè d'ensà d'allavors aquí ja no hi ha ningú que s'piga aont té'l pito.

En Manra els va recullir tots.

Es tracta de concedir un crèdit de 2.600.000 pessetes per bolar el nov creuer Reina Regente.

D'axò si que se'n diu tirar el diners a l'aigua.

El Ministre de Marina anirà ariat a Canarias per inspeccionar les obres hi-dràuliques que verifica allí una Compa-nyia inglesa y en les que sembla que exis-leix alguna extralimitació.

El viatge l' farà l' Ministre desde Se-villa a bordo del creuer Infanta Isabel.

Azò si que representa un acte de valor més heroic que anar a posar cortapisas a les extralimitacions d'una Compañia in-glesa.

Y no té por el senyor Cobdán d'embar-carse en un barco de guerra espanyol?

Ja s' comenja, ja, que no es marino.

Segons notícies vingudes de Madrid, el Govern diu que s'proposa procedir ab la major neutralitat en les vinentes elec-cions.

Si, vaja, una sinceridad electoral de la escuela maurista.

Ja veurán com aquell ratón pelo faré ratolins, aquella cabra cabrits y aquell buey, més o menos carca, badells.

El Ministre de la Gobernación en un dels actes acadèmics que s'celebrarán a Ma-drid ab motiu del centenari del Quijote, es proposa disertar sobre el següent lema: «Aptitudes de Sancho para gobernar la insula Barataria».

Azò si que son ganes de meterse en honduras.

Per ventura se'n han exigit moltes d'aptituds al senyor González Besada pera gobernar la insula española?

L'hereu de la casa cremada no té alu-rador.

Encara se li coneixen les taques de fane de l'altre dia, que ja l' tenim altra ve-gada dalt de la cuina económica fet un escafador de tercera, sorbiéndose los kilómetros ab l'esperansa de fer altre tant, ben aviat, ab els sesos.

Prov sa mare, desesperada, no para de repetir els coneixuts desitjos de que: «Un clauífer pastera y una ampolla de vi bò duran poc», de que «Els que viuen en un palacio han d'anar més despacio» y que «De noche los gatos son pardo», etc., etc.

Però l'noi tot azò s'ho escolta com si sentís ploure, y agafant l'ampolla de tre-re taques, la cessa tota entera dintre l'artefacte, y ab uns xups, xups, que ni els de la celebre olette de l'Aldaceri, se arrenca fet un mal esperit cap al Pardo, a fi de veure si aquells gats de que li pa-larea sa mare son efectivament del color qu'ella deya.

Y aquesta, mentrestant, ab Triay: al cos y l'arúda amantida, y un ciri del mo-nument, de la llargada del noi (prop de dos metres), encés a la capella, a cada soroll que l'ent li porta, posant pell de gallina, creu sentirhi el crec! esgarrius d'algu que s'ha trencat la fe de pila...

Piu, piu, piu.

Vaja, ja l' torno a tenir aquí. Y doncs, que diuen, ull ae bon del meu cor, a la Fraternitat auellística?

Ara vine de la Rambla dels Estudis aont hi ha un bím bím qu' esgarrija. Cada gavia sembla un mercat de Calif.

Alguna de crespa n'haurá passat.

Ja ho crec! S'ab l'auell den Prat?

Si, doncs li ha fugit de la gavia junt ab altres companys de causa, y ara al bon home tot se li torna arrencarse els cabells y cantar tot el sant dia ulló de: ¡jesos no volverán!

Malaguanat panis que va, gas-tarhi! Y no se sab aont ha fet cap aquesta habita auellística?

A cal Alexandre Pons.

Y pasturada!

Diuen que l' panis d'aquest bon se-nyor el troben més gustos que l' den Prat.

Més estentis, dens volguer dir. Tam-bé a Ferrán se li agrada més la sar-dina que menjava a Madrid que la d'aquí Barcelona; pica'ma més. Y ara com s'ho arreglará don Enric sense auell?

En bon hora l'ha arreglat semblant ausen-cia! Escolta, i que no coneres cap com-panya ab prou abnegació per imposarse la tasca d'omplirhi aquest buit de l'exis-tència?

L'únic que potser voldria anarhi es un mussol, molt bon xicot, que m' deu algunes atencions. És un tros de pi.

Y que sab tenir conversa?

No, però quan li parlen, s'hi fica!

Y den ser molt lleig!

Bon xic. Però senti pendre un bany general de fucina, i què diront serà que no se sembli una mica un el prófugo!

De tots modos, recomanati que no's multi. Aquel color no peca de massa soferi y ab les humitats fora fácil que de car-denat se li convertís, als quatre dies, en un senzill seminarista de Vich.

Y vaja, buenas!

Adieu trapella.

MENUT

NOVES CIENTÍFIQUES

Els comensaments d'una nova terapèutica

Coneguts son els treballs den Renat Quinton, pera demostrar la llei de cons-tancia marina, o sigui la persistència en els organismes animals, del medi origi-nal mari, en el qual feren llur aparició.

Aquesta llei que, segons opinió dels especialistes, pot considerarse com defi-nitivament establerta, ens porta a una nova concepció de l'economia animal. Segons ella, tot organisme animal pot considerarse com un veritable aquarium d'aigua marina, en el qual les cèl·lules viuen y se desenrotllen. De manera que un organisme qualsevulla, l'home per exemple, pot reduirse esquemàticament a un canó de cultura, en el qual els mi-cro-organismes cultivats son les cèl·lules orgàniques y el líquid o brou de cultura l'aigua marina.

Totom qui estiga una mica al cor-rent de microbiologia sab l'importan-cia que té, pera un cultiu, el líquid de cultura, y per lo tant comprendrà des-seguida el lloc preponderant que pot pen-dre en terapèutica l'aigua marina, en tots aquells casos en que l'medi vital de les cèl·lules orgàniques estigui viciat, ja per un enmatzinament químic o mi-crobià, ja per defecte de certs tributs alimenticis, etc.

Axi com la vitalitat d'una colonia cel·lular disminueix quan el brou de cultiu s'altera, essent prou per retornar-li el ritme regular de la seva vida el cambi del líquid de cultura, Renat Quinton

pensà que de la mateixa manera seria factible intervenir en les malalties, ja que sempre van acompanyades, en definitiva, d'un enmatzinament del medi vital interior. Introduint doncs en els teixits una quantitat d'aigua de mar, o si-gui, renovant en certa mida el líquid de cultiu viciat en el qual viuen les cèl·lules orgàniques, lo natural es que se torni a les mateixes la vitalitat perduda per l'intoxicament, ajudant, per lo tant, a triomfar de l'intoxicació.

Però l' problema no es tant senzill com, teòricament, de primer cop d'ull sembla; car si l'aigua de mar intensifica la vitalitat de les cèl·lules orgàniques, de la mateixa manera podia haver excitat la dels micro-organismes causants de la malaltia.

Afortunadament sembla que en tots els casos sotmesos an aquest tracta-ment, — tuberculosi, sífilis, gastro-en-teritis, erisipela, etc., — l'injecció d'aigua de mar ha sigut beneficiosa pera les cèl·lules orgàniques, sense que hagi aumen-tat la virulència de les microbianes.

Parlarem tant sols dels resultats ob-tinguts, per l'autor del procediment, en els casos de tuberculosi pulmonar.

Cal advertir que Renat Quinton ha operat solament sobre individus que s' trobaven en el tercer període de la ma-laltia, car, com diu ell mateix, no s'proposava guarir el malalt, sinó veure experimentalment com l'organisme tu-berculós reaccionaria, baix l'influència de l'injecció marina y quins efectes, fa-vorables o desfavorables, produiria dita injecció.

El procediment adoptat era per injeccions subcutànies de 600 a 800 grams, per un adult d'un pès mitj de 65 kilgr. L'aigua de mar que usava era recollida, lluny de la costa y de tot rin o baix fons, a deu metres de fondaria. Després la portava al gran de concentració salina de l'organisme, afeginthi la quantitat ne-cessaria d'aigua destilada, y esterilitzant el tot per medi de filtre, mai per auto-clave. Cal tenir en compte aquestes indica-cions, que tenen gran importància, per-que l'aigua de mar recollida vora de la costa o d'un riú y esterilitzada per ebul-lició es tòxica.

Feta l'injecció de 600 a 800 gr. la se-güeix una forta reacció, ab calfreds, pe-tament de dents, febre, manca de gana, insomni. L'autor remarca que quan més intensa es la reacció, més grans es l'efec-te beneficiós del tractament. La durada de la crisi es de prop de doze hores, passades les quals comensa un període de sorprenent millora.

Aquest període dura cinc dies, des-prés del qual se repetexen les injeccions per intervals de cinc, sis, set o vuit dies, segons siguin els beneficis obtinguts. Com en Renat Quinton ha operat ex-clusivament sobre tuberculosos en el tercer període de la malaltia, es clar que no ha pogut deturar els efectes del mal; després d'una temporada de rebifament cast miraculós, temporada que pot durar cinc setmanes o més, la malaltia reprèn el seu curs. Però l's resultats ob-tinguts son prou suggestius pera fer es-peransar, en un próxim avenir, sinó la cura radical, l'alivi d'aquesta terrible dolensa (1).

Després den Renat Quinton, En Mauri-ci Mathieu ha reprès els mateixos expe-riments, variant una mica l' metode em-pleat pel primer. A fi de suprimir o aten-uar la violenta reacció que segueix a les injeccions, les ha rebaxades fins a la dosi de 50 gr. cada una, renovantles cada dos dies, de manera que, al cap de tres o quatre setmanes, el total d'aigua injectada fos equivalent a la centèsima part del pes del malalt, o sigui el mateix que Quinton injectava en una sola ve-gada.

Ab aquest procediment la reacció fe-brosa que segueix a la injecció, queda reduida a ben poca cosa; un lleuger malestar que moltes vegades ni s'pre-senta. La temperatura puja d'algunes dècimes solament, baixant tot seguit, sense que vinguin esgarriances, y el malalt pot continuar les seves ocupa-cions acostumades, tenit com única mo-lestia un lleuger mal de cap y encara inconstant. En un sol cas se ha observat una cefalalgia persistent.

En Mathieu ha operat també sobre malalts en el segon y tercer període de la tuberculosi, deturant les seves obser-vacions quan el pes de l'aigua injectada equivalia a la centèsima part del pes del cos del malalt. Experiències ulterio-riores han de dir si l'efecte beneficiós pot allargarse, renovant les injeccions, o si, com en els experiments den Quinton, la definitiva paraula deu restar pera l'agent patològic.

De totes maneres, no sols els experi-ments den Mathieu confirmen els resul-tats obtinguts per En Quinton, sinó que han evidenciad que poden assolir ab menys despesa d'aigua de mar, bo y evi-tant la crisi febril, que l'segon conside-rava com una indispensable conse-quecia del tractament.

Esperem que experiències successives dignin si l'noi procediment pot dur fins a la completa curació, bo y recordant sempre que, fins en el seu estat rudi-men-tari actual, cap altre tractament terapèutic de la tuberculosi, presenta a favor seua ventajetes tant positives.

Y ben mirat, l'èxit de la terapèutica marina en el tractament de la tubercu-losi, no tindria res d'extraordinari. Co-neguts son de tothom els beneficis d'una estada prou del mar pera certa mena de tífis. Ningú ignora que l'medi mari, els banys de mar, etc., constitueixen el tractament específic de l'escribula, o si-gui de la tuberculosi dels ossos y de la pell.

Si ab el tractament imaginat per En Quinton, s'assolia una marcada acció

sobre l' desenrotll de la tuberculosi pulmonar, els resultats se classificarien per ells mateixos en un ordre de fets te-rapèutics coneixuts de tothom. En defi-nitiva no s'rien més que l'explicació, de la mateixa manera com hem vist els descobriments de Pasteur explicar el per-qué dels efectes de la vacuna de Jenner, anys y més anys després d'ésser aquesta d'us corrent.

Lo qual vol dir que en medicina, com en moltes altres coses, la pràctica pro-cedeix sovint a la teoria.

Dr. HERMINIUS.

TEATRES

TEATRE ROMEA: De bon tremp

El drama en tres actes de nostre estimat company En Manel Folch y Torres, estre-nat dimars d'aquesta setmana en el Teatre ROMEA, y qual títol capsa aquestes ratlles, tingué bona acollida de la nombrosa y se-lecta concurrencia que omplena la sala d'espectacles, deguentse presentar repeti-des vegades son autor a rebre ls aplaudi-ments a cada final d'acte y sobre tot, a l'acabament de l'obra, que se li feu una vera ovació.

Les relacions de companyerisme que ab l'autor ens unexen, ens impossibiliten de entrar en l'anàlisi de l'obra, pera que l' nostre judici no sembles interessat; de to-tes maneres no dexarem de consignar que la majoria de la premsa diaria ha confirmat la bona impressió que l'obra produí en el públic el dia de l'estreno.

En l'execució se distingiren notablement els senyors Llorente, Jarque y Morera, y els senyors Rojals, Codina, qui estigué en-sopagat al caracterisar el seu personatge, Barbosa, Virgili, Domenech y Ros.

A continuació donem dues escenes del drama com a mostra de la seva forma li-teraria:

DE BON TREMP

ACTE SEGON

ESCENA VIII

Madroneta y Sisca

(L'última ve per la escala acostantse a Madrona, sense que aquesta son audient).

Sisca. — Y doncs què tens? ¿Que no t' tro-bas bé?

Madroneta. — Ay, tina, m'han espantat.

Sisca. — Digue's ¿que no estàs bona?

Madroneta. — Molt bona y més contenta...

Sisca. — Veuràs, com que t'he vist tant ca-picada.

Madroneta. — Res, cabories, pensaments que una s' fa...

Sisca. — És que ja t'hi he trobat moltes ve-gades així, ab aquets altres de Mare de Déu d'escapant.

Madroneta. — (Confosa). Si... no...

Sisca. — (Rient maliciósament). ¿En què queden?

Madroneta. — Acabavam de desparar taula ab la Miona y m' trobava un xich can-sada; heus-ho aquí tot.

Sisca. — Millor, millor qu'estiguis bona.

Madroneta. — Si, y més contenta...

Sisca. — Ja m'ho has dit un altra vegada axò de quèstas contenta, ¿per què t'has?

Madroneta. — Ay, ves; qualsevol diria que us sab greu.

Sisca. — No, filleta, no...

Madroneta. — És que vos també n'esteu fora de contenta; contenta perquè en Rafel torna a ser aquí ¿que si?

Sisca. — (Ab malícia). Y també es d'axò, oy, la teva alegria! (Veient la turbació de Madrona) ¡Y es torna vermella la gran neitona!

Madroneta. — (Com enfadada per haver descobert els seus sentiments, però ab visible emoció). Doncs no, no y no...

Sisca. — ¡Vols dir que t'cregui?

(Madroneta ha anat acostant a la Sisca fins a amagar la seva cara en el pit de aquella, escitant el plor). Y ara! Què pòra aquesta? (Alsantli'l cap). Vinam aquí, ximplieta ¿per què tens de plor-arrar?

Madroneta. — Si ja no ploro...

Sisca. — No plores y les llàgrimes te cau-n cara avall.

Madroneta. — Ves com sou; qui sab què us penseu de mi.

Sisca. — Y senyor ¿però qui t' fa enfilar?

Madroneta. — No, sou vos, sou vos, qui malpensau y, ¡me'n dono una vergonyal! Quina vergonya! (Es tapa la cara ab un pany de davantal y va a fer muts per la escala al mateix temps que n' baixa en Rafel.

ESCENA IX

Madroneta, Sisca

deracions sobre l'acte que acabaven de realitzar.

Abans de despedir-se, se presentà a la sala l'Orfó Català, i en obsequi als forasters cantà algunes de les més aplaudides, i com se feia tard entornaren a les darreres files, a peu dret tota la concurrència escoltà el cant dels Segadors, acabant amb un unànim crit de: Visca Catalunya!

Les impressions que s'emportaren els forasters, foren immillorables; i si bé és cert que alguns se dolien de deixar passar una oportunitat com la de les eleccions, però després d'un xic aquestos pobles, minats d'anys i panyols del caciquisme, en canvi tots plegats se felicitaven, puig l'objecte precisament de les eleccions, havia fet que, responant a la crida del Marían Serra, s'haguessin acobiat per afirmar les bases de la reorganització catalanista comarcal.

Demà diumenge, dia 19, l'Orfó Català anirà a Pineda a donar un concert públic. Aprofitant aquest acte de propaganda, En Serra, que també és President del Orfó, ha convocat la primera reunió de la Junta de l'Associació a dita vila, per pendre els primers acorts que s'han necessaris.

Molt nos plau poder donar tant bones noves.

Tarragona. — En la Joventut Catalanaista hi donà la segona conferència de la serie empresa l'entusiasta jovent barceloní En Daniel Roig y Pruna, desenrotllant el tema: «Fonaments històrics del Nacionalisme català».

El Sr. Nel·lo, de l'Associació, presentà al conferenciant, el qual començà dient una salutació a la Joventut Catalanaista; digué que els joves han figurat sempre en primer lloc en els grans moviments progressius de les societats oprimides, però deuen inspirar llurs actes en els vells fets històrics de la patria. Feu un bon estudi comentant les més brillants pàgines de l'història catalana, encomiant la llibertat dels fills d'aquesta terra que eren llurs; dedicà bona part de llur discurs a analitzar les conquestes i gestes del gran Rei En Jaume I, i després de seguir el procés històric català fins al s. XVIII i d'enlletir l'idioma de les nostres glòries literàries va acabar llur interessant conversa, recordant als qui ens malmeten, que encara hi són a temps de donar a Catalunya tot lo que es ben seu.

El Sr. Roig y Pruna fou molt aplaudit per l'escollit tema que sortia altament satisfet de la conferència.

Sant Boi del Llobregat. — En la darrera Junta general de l'Associació Catalanaista se procedí a la elecció de Junta directiva que ha d'actuar enguany, quedant constituïda en la següent forma: President, En Lluís Miravent Figueras; Vicepresident, En Baldri Ros; Secretari, En Miquel Ros; Tresorer, En Venanci Miravent; Bibliotecari, En Josep Cunill; Comptador, En Joan Parés; Vocals: En Josep Petit i En Joaquim Aleu.

Vich. — Dijous passat, en la associació «Catalunya Vella» hi hagué la primera conferència d'aquest any. El senyor Nadal, després de fetes algunes consideracions generals sobre l'art dramàtic, digué que'l patriotisme en el teatre no havia de consistir en ferne càtedra política, portanhi al nom de patriòtiques obres de fàmarada, que no solen fer més que violenar l'art;

sinó pintarhi la vida essencialment catalana, ab ses passions i conflictes, buscant indirectament, d'una manera suau i profunda, l'emoçió del patriotisme. Aquest es el criteri que domina en la direcció dramàtica de l'Associació, la qual, en virtut de la raó de la seva existència, ha de tenir sempre 'ls uils clavats en una finalitat patriòtica.

El conferenciant signé aplaudit ab justícia.

Barcelona

Associació Protectora de l'Ensenyansa catalana. — Aquesta entitat ha publicat el següent document que 'ns demana reproduir:

«L'Associació Protectora de l'Ensenyansa catalana vol correspondre al bell i aconfortador desvetllament d'energies que s'està produint per que'l poble català sia poble dignament instruit.

Ja que l'Estat, cobrador de tants tributs, no n'enserra com deuria en el vital servei de la pública Instrucció, i ja que en nostra terra no s'hi dona aquella oficialment, ab la racionalitat y profús degudes, s'imponta 'l suplir semblants deficiències, y, per tant, interessar a tots els bons catalans en la noble tasca de fer ensenyansa nostra, de soca-rel ben nostra.

Gran es la voluntat d'aquesta Associació, però limitats son els medis ab que avui compta. A que 'ls compatriotes que poden y saben, a que 'ls elements prestigiosos en totes les esferes socials, ens els acrexren y ens il·lustrin, responen les presents lletres de couit.

Si: de fraternal convit el·les son a una empresa trascendental com altra puga haverhi: de sanejament espiritual, d'orientació, d'avens per les generacions actuals, y, sobre tot, per les de l'avenir.

No es honorable desitj de tot home 'l de que 'ls seus fills esdevinguin ciutadans exemplars per llurs coneixements y virtuts?

Doncs cal que l'ensenyansa que aquests reben, de petits, res tinga de triuina: cal que s'adapti, lo més possible, a llur pensar, sentir y enraonar; es a dir, al veritable ser que Déu 'ls hi ha donat. Catalans aquí son, y a la catalana deuen ésser educats y instruits per que, sense deformentació o contrafecció de l'esperit, l'ensenyansa els hi resulti escientia, simplicitat y profunditat, com no pot resultarlosi la que contraria lleis ineludibles de naturalesa.

Responant a tal criteri, es fundà aquesta Protectora, que s'ha esforçat en aplicarlo y extenre'l y ferlo valer. Mes, desitjosa de donar major amplitut als propòsits que l'animen, ha aprovades, poc ha, unes Bases segons les quals deu auxiliar a tots els Centres, Escoles y Publicacions d'ensenyansa marcada y resoltament catalana.

Y no pensa concretar en axò. Si soca-bell 'l consenten y no 'l manca la il·lustració cooperació en que confia, l'ensenyansa els hi resulti escientia, simplicitat y profunditat, com no pot resultarlosi la que contraria lleis ineludibles de naturalesa.

Responant a tal criteri, es fundà aquesta Protectora, que s'ha esforçat en aplicarlo y extenre'l y ferlo valer. Mes, desitjosa de donar major amplitut als propòsits que l'animen, ha aprovades, poc ha, unes Bases segons les quals deu auxiliar a tots els Centres, Escoles y Publicacions d'ensenyansa marcada y resoltament catalana.

Y no pensa concretar en axò. Si soca-bell 'l consenten y no 'l manca la il·lustració cooperació en que confia, l'ensenyansa els hi resulti escientia, simplicitat y profunditat, com no pot resultarlosi la que contraria lleis ineludibles de naturalesa.

Responant a tal criteri, es fundà aquesta Protectora, que s'ha esforçat en aplicarlo y extenre'l y ferlo valer. Mes, desitjosa de donar major amplitut als propòsits que l'animen, ha aprovades, poc ha, unes Bases segons les quals deu auxiliar a tots els Centres, Escoles y Publicacions d'ensenyansa marcada y resoltament catalana.

Borsa de Barcelona

Moviment de la setmana del dia 10 al 16 de febrer de 1905

Cambis, Efectes públics, Obligacions y Accions	Direcció	Direcció	Direcció	Direcció	Direcció	Direcció
Cambi de Londres	32.60	32.55	32.55	32.60	32.60	32.60
Cambi de París	31.45	31.45	31.45	31.60	31.55	31.55
Deute Interior fidejús, 4 %	78.52	78.47	78.45	78.42	78.60	78.55
Id. Amortizable fidejús, 5 %	99.35	99.25	99.30	99.30	99.40	99.40
Emprestit Municipal 1891 y 1900, 5 %	—	—	98.50	98.50	98.50	98.50
Id. 1899, 4 1/2 %	—	—	90.75	91.75	92.00	92.00
Oblig. Fer. N. Espanya A. V. T. 5 %	104.00	104.00	103.75	103.50	103.75	103.75
Id. Minas S. Joan gar. Nord, 3 %	78.50	78.50	78.50	78.50	78.50	78.50
Id. T. B. y F. 2 1/2 %	58.00	58.00	58.00	58.00	58.00	58.00
Id. Mad. Sar. y Ala. Serie A, 5 %	105.50	105.50	105.50	105.50	105.50	105.50
Id. Mad. Sar. y Ala. Serie B, 4 1/2 %	102.25	102.25	102.25	102.25	102.25	102.25
Id. Mad. Sar. y Ala. Serie C, 4 %	92.50	92.50	93.00	93.00	93.00	93.00
Id. Alm. Val. y Tarr. adher. 3 %	57.00	57.00	57.00	57.00	57.00	57.00
Id. Alm. Val. y Tarr. adher. 3 %	75.75	75.75	75.75	75.75	75.75	75.75
Id. Med. Zam. Ore. Vi. 1880 a 1882	50.00	50.00	50.00	50.15	50.15	50.50
Id. Canal d'Urgell	78.50	78.50	78.50	—	79.00	—
Accions Fer. Medina a Zam. Orense y Vigo	24.40	—	24.35	24.35	24.40	24.30
Id. Nord d'Espanya	55.00	54.90	55.00	54.85	55.30	55.00
Id. Madrid, Saragossa y Alcant.	89.10	89.00	89.00	88.85	89.30	89.10

Fa algun temps que molts valors de nostra Borsa, ab ses sotregades estranyes, les quines es resolen sempre ab més fermesa en els preus, demostren com si hagués de venir un moviment de pujada pronunciat. Y no sols en el nostre mercat succeeix axò, sinó que també passa quelcom en les Borsas estrangeres, tant abduades y esglaiades ara fa un any, y avui tant rialleres y confiades en l'avenir.

Com en la Borsa tot s'avença, y es parla ja aquí y a fora d'aquí de la proximitat de la pau, no fora d'estranyar que aquesta fermesa d'avui cotisés la pau a venir.

Els valors de renda fixa estan a preus que sols reuden un quatre per cent y altres encara un arriben. Els del Estat espanyol, que fins ja donaven un quatre y quart, van pujant y s'apropen a cotisar també l'interès del quatre per cent.

Els francs segueixen fluxos, lo qual ha d'afavorir a les accions de ferrocarrils, als Col·lacionats y les Catalanes animats ab motiu dels remors de la reforma de nostra ciutat.

Barcelona, 16 de febrer de 1905.

llur exemple als indiferents, en ferlos participants del sant entusiasme que 'ns mou y ens encorçatja, als qui encara dubten o vacillen, per que serenament reflexionin y, evaint prejudicis xors, es resolgua a aportar concurs moral y material a una tasca superior a totes les que 'ns divideixen: tan hermosa com útil, tan llegitima com trascendental.

De tots y per tots es la finalitat verament nacionalista que deuem dur a terme. De tots y per tots sia 'l'honor y gloria d'alcansarla.

Barcelona, janer de 1905. — P. A. del Consell D. E. El President, *Joaquim Riera y Bertran*. — El Secretari, *Pere Baslé*.

Federació Escolar Catalana. — Aquesta de Dret. — El divendres prop-passat, el soci En Josep M. López, donà una conferència sobre la *Personalitat poetica den Manel de Cabanyes*. Després de niegers dades biogràfics, exposà les opinions den M. i Fontanals, Menéndez y Pelayo y altres autors, sobre 'l poeta vilanoví, doiguent de que fos tan desconeguda l'obra literaria d'un poeta de tanta valia y d'influència bastant decisiva en el desvetllament dels lletres catalans.

Comentà diferents trossos den Cabanyes, fent remarcar l'elevació de sentiment, l'esperit d'indiferència y 'l estil clàssic de ses produccions, qualitats totes que caracterisen la seva personalitat y acabà fent constar l'opinió del Dr. Rubió y Lluch, qui considerà que l'esperit de l'obra den Cabanyes informà l'època en que brillaren l'estol de poetes que produïren lo renaxement literari català y deturà l'introducció del Romanticisme exagerat y antistètic llavors de moda a fora de Catalunya.

Aplec Català. — L'exposició d'art que té instal·lada podrà visitar-se publicament els dijous y dissabtes, de nou a onze de la nit y 'ls diumenges de onze a una del matí y de cinc a set de la tarde, fins el dia 12 del propinyent mes de mars.

Estudis Universitaris Catalans. — De la organització militar de Catalunya, tractà el senyor Pella en la XII conferència donada 'l dijous.

El caràcter de les guerres sostingudes per un Estat — començà dient el conferenciant — està sempre en la més íntima relació ab el mode d'ésser del mateix; axís doncs, Catalunya no sosté mai grans lluites per purs idealismes com fa Castella; les guerres en que intervé nostra patria tenen un caràcter positivista, sens que axò vulgui dir que sistemàticament s'aparti de les que no poden dur a un immediat profit a nostra terra, puig, sabut es, la gran part que prengué Catalunya en la victòria de les Navas de Tolosa, com en altres, en que lluità per salvar ja als ideals de la rassa, ja a les creences religioses.

En un principi, l'exèrcit català tenia una organització purament feudal, acobiant-se les senyors feudals per ajudar al rei. S'esten el març, en el segle XIV, ja s'formà un exèrcit permanent, però sempre tenint present que sols pot obligarse a lluitar a tots els apes per la guerra en cas de perill al territori català. Pera les conquestes y guerres fora de Catalunya 'l servei es voluntari.

En 1285, ó siga en l'invasió francesa, començen ja a distingir-se 'ls almogàvers, que, sortits en sa major part del *Maestrazgo*, representen les tropes lleugeres enfront de la guerra; fexen reberbs de ferro que caracteritzen l'edat mitjana. S'esten el senyor Pella en atinades observacions sobre les arts de la guerra y 'ls almogàvers, lleigint alguns curiosos documents de la època, com també alguns paragrafs de cronistes catalans.

Catalunya era en altres temps lo que avui es Inglaterra: la marina catalana era la primera del mon. Ja en temps del Berenguer tenim marina de guerra que després sembla que s'eclipi alguns anys per reapareixer ab Jaume I ab tot l'esplendor y grandesa, degut a la gran extensió dels mercats catalans: que sempre se veu que ve precedida la marina de guerra per la mercantil y nostra patria, que ja en 1263 establí 'l primer consulat, exten el seu comerç per tot lo mediterrani y per tant adquirí una vida esplendorosa a la marina de guerra. Explicà 'l senyor Pella les diferents menes de naus y llur organització interna.

Tenim, doncs, que a Catalunya els exèrcits pera les conquestes y pera 'l manteniment de l'ordre en les colònies, eren sempre voluntaris y formats per alistament, doncs nostres avis entenien que la milícia era un ofici com qualsevol d'altre y per tant voluntari com totes les professions.

Acabà en un brillant paragraf sostenint que avui encare més que en altres temps, per l'avenç de les màquines de guerra es precis ferne de la milícia una verdadera professió lliure pera poder lluitar ab ventajeta y coneixement perfecte de les armes modernes.

Fou molt aplaudit.

Lliga Regionalista. — La Junta directiva de la «Lliga Regionalista», d'acort ab la Comissió d'Acció Política, ha resolt celebrar demà diumenge un gran meeting de

protesta per l'indiferència en que 'ls governs dexten a Barcelona tant en la representació provincial com en la del Estat y per pas-sivitat davant dels problemes com el de la revisió aranzelaria, atentats anàrquics, etc.

Aquest acte tindrà lloc a les onze en el Teatre de Novetats y en ell parlaran els Srs. Rusiñol, Cambó, Pella y Forgas, Girón (D. Ingnasi) y Rahola (D. Pere).

Sanc Nova. — Aquesta simpàtica associació catalanista del barri d'Hostafrancs, festeja, 'l passat diumenge, la seva inauguració.

L'acte resultà esplèndid pel devassall d'entusiasme que respirava 'l públic numerós que hi concorregué.

Presidí 'l Dr. Martí y Julià y s'hi feren representar una interminable llista d'associacions y altres entitats patriòtiques. Pariaren els senyors Oliva, Lloréns, Bastida, Llinars y Martí y Julià, sent tots ben aplaudits.

El senyor Oliva, de «Sanc Nova», saludà als companys y feu l'apologia de les idees nacionalistes.

Sostingué que 'l catalanisme es eminentment liberal y progressiu y atacà la dictadura den Lerroux y la conducta dels federals de Sans que tant a recó tenen el programa autonomista.

En Joan Lloréns del «Centre Catalunya», de Sant Martí, digué que 'l catalanisme no es republicà ni monàrquic, sinó que vol, abans que tot, que nostra terra siga governada pels catalans. Detallà diferents punts del nostre programa y combaté als exèrcits.

Declarà que 'l nacionalisme, que vol dir ser avantat, democràtic y liberal, acceptaria les solucions més avançades que existixin en el mon civilisat el dia que s'implanti.

Recordà que la salvació individual de cada un dels catalans està inclosa en la redempció de la col·lectivitat. Se declarà republicà y federal, mes abans que tot, autonomista català. Sostingué que la federació deu ésser voluntaria y axís ho predicà En Pi y Margall.

En Pau Bastida, de «Catalunya Federal», digué que com a republicà federalista desitjava una república catalana aont se vegi garantit l'individu y la consciència.

En Joan Llinars, de Palafregell, saludà als reunits en nom dels catalanistes emporadonats.

Recomenà a l'associació que no s'apartés mai de l'Unió Catalana. Combaté les campanyes electorals, excitant als aliats reunits a que no injurien mai als obrers, quin defecte es no tenir instrucció. Recomenà que no s'servís d'escambell a diputats y regidors y combaté les quefatures pera 'l Catalanisme.

Dirigitse als obrers de la barriada, els excità a depositar les idees particulars davant del bé comú. Afirma que si 'ls obrers venen a engrosxir les hostes catalanistes, seran garantits de l'organització liberal y avencu, que alguns homes de mèrit que s'ortiren de la Lliga Regionalista, se sumarien a «Catalunya Federal», pera que tots junts ens dediquem al apostolat de l'autonomia entre 'ls obrers, avui explotats per aus de rapinya que agafen del arbre de la patria 'ls humils aucelletes; però aquest homes malgrat del seu clar talent y 'l seu patriotisme innegable, no s'declaren republicans, condició aquesta precisa pera exercir aquell apostolat.

Confem, no obstant, que jorns alvenir els y nosaltres formarem un núcleu nacionalista ben definit, que correrà a federarse ab els demés, pera donar lloc a un amplisim Nacionalisme, en que, 'l liure l'acció, propia del temperament de cada núcleu, sentim tots la conformitat en uns mateixos principis generals.

Després de breus y ben dites paraules del senyor Pi y Suñer y del President senyor Dalmau, se donà per acabat l'acte, que resultà molt ardonit, haventhi aplausos pera tots.

Novell Planter. — El Concert popular que aquest Esgar Cantaire del Col·legi de Sant Jordi donarà a benefici de l'Escola gratuïta «Mossen Cinto», tindrà lloc demà a la tarde, en el teatre del Ateneu Obrer del districte segon, Mercaders, 40, principal.

El programa serà esculidíssim, y per primera vegada s'exhibirà ab l'Esgar, del que en forma part, l'aprofitat noi concertista de piano En Joan Gibert y Camins.

Se faciliten localitats en el Foment Autonomista Català, en el mentat Ateneu y en lo Col·legi de Sant Jordi.

Centre Autonomista Fivaller (Ateneu del districte sisè). — Aquesta entitat que cada dia dona proves d'una vitalitat extraordinària, commemorarà el segon aniversari de sa fundació ab festes que dexaran perdurable recort entre el nombros estol de catalanistes que hi figuren com a socis y entre tots els estaments de la barriada a que ab preferència dedica ses activitats.

Aquest vespre tindrà lloc en son magnífic y espaiós teatre, una vetllada política en que pronunciaran discursos oradors pertanyents a tots els matissos del autonomisme, entre els que podem citar als senyors Domenech y Montaner, Martí y Julià, Carner, Albó, Suñol, Abadal, Monegal, Guibern y Tona.

L'inaugural resultà per quants hi assistiren y per l'associació «Sanc Nova», una notable festa.

Progrés Autonomista. — Avui dissabte, a les deu de la nit, aquesta associació, núcleu d'entusiasmes pera nosaltres ben simpàtics, celebrà ab un acte polític el capdany de la seva fundació.

Catalunya Federal. — Dissabte darrer, a la nit, els socis d'ella celebraren ab un sopar l'aniversari de la proclamació de la República a Espanya.

Arribada l'hora dels brindis els inicià En Messeguer, qui ho feu per la autonomia de Catalunya.

En Tona, remembrà la República del 73, que nasqué federal y morí unitaria, afegint que si la d'ara té que venir de Madrid, es probable que també tractin d'ofegar el voler de les regions, però 'ls republicans catalans s'hi oposaran, doncs la volen ab l'autonomia d'aquelles. Endressà lloaneses a la personalitat catalana, cantant les glòries de llur intel·lectualisme y acabà brindant per l'unió de tots els catalans pera així reconstituir la nacionalitat catalana y pels pobles oprimits per la negra autocràcia.

En Roig y Pruna, digué que com a modest soldat de l'Unió Catalana brindava per l'autonomia y per la llibertat dels pobles y pera que tots junts treballassin pera ensorror tot lo que s'oposà a la llibertat de Catalunya.

En Vila, historiejà la República del 73, posant de relleu els errors que per manca d'experiència s'havien comès y traientne lliçons pera l'avenir.

En Canibell, endressà son brindis al mestre en Nacionalisme, En Valenti Almirall.

En Roig y Armengol, comparà la forma republicana ab la monàrquica, cantant les excel·lències de la primera.

En Lloréns, pronuncià un discurs eloquentíssim com tots els seus, en el que afirmà que 'ls directores de les col·lectivitats deuen coordinar y resumir el mode de pensar dels que la formen y que per lo tant son filosòficament legals totes les formes de govern que son resultat fidel del mode de sentir d'un poble. Per axò lo que cal fer a tots els que s'preocupen del avenir de Catalunya, es esbrinar en quina concreció del poder discrecional ha de cercar la forma que li correspon y va bé a son modo d'ésser. Nosaltres, afegí, aquesta tasca ja la hem realitzada, y resultat d'ella es el mot de «republicans que tenim en nostre programa. Altre de les tasques a fer, tal vegada la més important, es la de despertar a nostres obrers, sens 'ls que s'impossible lo triomf del nacionalisme, ensenyantlosi les hermoses doctrines den Pi y Margall y donantlosi lo que 'ls hi manca pera poder estimar y constituir patria.

Seguim sempre nostra via, sense defalliments de cap mena; sustentem fermament nostre programa y que no decandexi nostra fe, si a son entorn no s'apleguen de cop y volta els defensors que hi voldrem.

Hi hagué un moment en que poguerem creure que alguns homes de mèrit que s'ortiren de la Lliga Regionalista, se sumarien a «Catalunya Federal», pera que tots junts ens dediquem al apostolat de l'autonomia entre 'ls obrers, avui explotats per aus de rapinya que agafen del arbre de la patria 'ls humils aucelletes; però aquest homes malgrat del seu clar talent y 'l seu patriotisme innegable, no s'declaren republicans, condició aquesta precisa pera exercir aquell apostolat.

Confem, no obstant, que jorns alvenir els y nosaltres formarem un núcleu nacionalista ben definit, que correrà a federarse ab els demés, pera donar lloc a un amplisim Nacionalisme, en que, 'l liure l'acció, propia del temperament de cada núcleu, sentim tots la conformitat en uns mateixos principis generals.

Després de breus y ben dites paraules del senyor Pi y Suñer y del President senyor Dalmau, se donà per acabat l'acte, que resultà molt ardonit, haventhi aplausos pera tots.

Novell Planter. — El Concert popular que aquest Esgar Cantaire del Col·legi de Sant Jordi donarà a benefici de l'Escola gratuïta «Mossen Cinto», tindrà lloc demà a la tarde, en el teatre del Ateneu Obrer del districte segon, Mercaders, 40, principal.

El programa serà esculidíssim, y per primera vegada s'exhibirà ab l'Esgar, del que en forma part, l'aprofitat noi concertista de piano En Joan Gibert y Camins.

Se faciliten localitats en el Foment Autonomista Català, en el mentat Ateneu y en lo Col·legi de Sant Jordi.

Centre Autonomista Fivaller (Ateneu del districte sisè). — Aquesta entitat que cada dia dona proves d'una vitalitat extraordinària, commemorarà el segon aniversari de sa fundació ab festes que dexaran perdurable recort entre el nombros estol de catalanistes que hi figuren com a socis y entre tots els estaments de la barriada a que ab preferència dedica ses activitats.

Aquest vespre tindrà lloc en son magnífic y espaiós teatre, una vetllada política en que pronunciaran discursos oradors pertanyents a tots els matissos del autonomisme, entre els que podem citar als senyors Domenech y Montaner, Martí y Julià, Carner, Albó, Suñol, Abadal, Monegal, Guibern y Tona.

L'inaugural resultà per quants hi assistiren y per l'associació «Sanc Nova», una notable festa.

Progrés Autonomista. — Avui dissabte, a les deu de la nit, aquesta associació, núcleu d'entusiasmes pera nosaltres ben simpàtics, celebrà ab un acte polític el capdany de la seva fundació.

Catalunya Federal. — Dissabte darrer, a la nit, els socis d'ella celebraren ab un sopar l'aniversari de la proclamació de la República a Espanya.

Arribada l'hora dels brindis els inicià En Messeguer, qui ho feu per la autonomia de Catalunya.

En Tona, remembrà la República del 73, que nasqué federal y morí unitaria, afegint que si la d'ara té que venir de Madrid, es probable que també tractin d'ofegar el voler de les regions, però 'ls republicans catalans s'hi oposaran, doncs la volen ab l'autonomia d'aquelles. Endressà lloaneses a la personalitat catalana, cantant les glòries de llur intel·lectualisme y acabà brindant per l'unió de tots els catalans pera així reconstituir la nacionalitat catalana y pels pobles oprimits per la negra autocràcia.

En Roig y Pruna, digué que com a modest soldat de l'Unió Catalana brindava per l'autonomia y per la llibertat dels pobles y pera que tots junts treballassin pera ensorror tot lo que s'oposà a la llibertat de Catalunya.

En Vila, historiejà la República del 73, posant de relleu els errors que per manca d'experiència s'havien comès y traientne lliçons pera l'avenir.

En Canibell, endressà son brindis al mestre en Nacionalisme, En Valenti Almirall.

En Roig y Armengol, comparà la forma republicana ab la monàrquica, cantant les excel·lències de la primera.

En Lloréns, pronuncià un discurs eloquentíssim com tots els seus, en el que afirmà que 'ls directores de les col·lectivitats deuen coordinar y resumir el mode de pensar dels que la formen y que per lo tant son filosòficament legals totes les formes de govern que son resultat fidel del mode de sentir d'un poble. Per axò lo que cal fer a tots els que s'